


Onderwerp Monitor Dakloosheid 2022
ter informatie
Steller D. de Jong - Beijert

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06 27 35 66 46 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 226190-2023
Datum 19 juli 2023 Uw brief van Uw kenmerk 

Geachte lezer,

In het coalitieakkoord *Het begint in Groningen. Voor wat echt van waarde is (2022–2026)* stellen we dat een dak boven je hoofd een basisbehoefte is. Daarom investeren we in een goede winteropvang voor dakloze personen en geven we verder vorm aan een toekomstbestendige opvang voor dakloze personen. We vinden het belangrijk om een goed beeld te hebben van het aantal dakloze personen in het verzorgingsgebied van centrumgemeente Groningen en laten sinds 2003 door de afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) de Monitor Dakloosheid uitvoeren.

Jaarlijks verzamelt OIS gegevens over alle geregistreerde dakloze personen in de provincie Groningen. Het laatste openbare rapport verscheen in 2017. Sindsdien is ervoor gekozen om in de jaarrekening van de gemeente het aantal geregistreerde dakloze personen te publiceren. Gezien alle landelijke en regionale ontwikkelingen op dit gebied en de aandacht voor dit onderwerp is ervoor gekozen om dit jaar weer een rapportage te publiceren. Hierbij ontvangt u de rapportage van de monitor Dakloosheid 2018-2022. Het rapport is online ook in te zien via:
<https://publicaties.oisgroningen.nl/monitor-dakloosheid-groningen-2022>.

Allereerst wordt stil gestaan bij de opzet van de monitor, vervolgens worden de belangrijkste uitkomsten uiteengezet en tot slot geven we concreet aan op welke manier we hier nu en in de toekomst een vervolg aan geven.

Monitor Dakloosheid

De Monitor Dakloosheid wordt opgebouwd door registratiegegevens van personen te verwerken. Diverse instellingen verstrekken gegevens op persoonsniveau van personen die overnachten in de maatschappelijke opvang (Limor en Wender), personen die bekend zijn als buitenslaper (Meldpunt overlast en zorg) en personen die

Volgvel 1

de dagopvang bezoeken (Leger des Heils en de Open Hof). Voor de gegevens over briefadreshouders doen we een beroep op Groninger gemeenten. Al deze registraties vormen de gegevensbronnen voor de monitor. De Monitor Dakloosheid geeft daarmee inzicht in het aantal geregistreerde dakloze personen. Inzicht in bijvoorbeeld de reden van dakloosheid, de gemeente van herkomst of de bestemming van personen na uitstroom uit de maatschappelijke opvang is geen onderdeel van de monitor. Er bestaat dus geen goed beeld van het aantal personen die dakloos worden door financiële problemen en/of ingrijpende gebeurtenissen in hun leven (zoals baanverlies, faillissement, relatiebreuk).

In de monitor rekenen we tot de feitelijk daklozen alle personen die in een kalenderjaar ten minste éénmaal gebruik maken van een voorziening voor opvang of bekend zijn als buitenslaper en/of briefadreshouder. Alle personen die gebruikmaken van een voorziening voor 24-uursopvang, beschouwen we als residentieel daklozen.

In deze publicatie wordt ingaan op de laatste vijf jaren 2018-2022. De maatschappelijke opvang in 2003 is onvergelijkbaar met 2022; we willen de focus leggen op de laatste vijf jaren die meer vergelijkbaar zijn.

Duiding van de cijfers

In de maatschappelijke opvang hebben in de periode van 2018-2022 veel veranderingen plaatsgevonden. Hieronder worden enkele belangrijke wijzigingen nader toelicht.

Vanaf 2019/2020, vooraf aan het aanbreken van de covidperiode, is de eerste stap gezet om meer rust te brengen in de nachtopvang en daarmee ook meer contact te krijgen en te kunnen doen voor de bezoekers. Na elk bezoek of gebruik van de nachtopvang werd een intakegesprek gehouden en gekeken naar een perspectief voor de korte of de lange termijn. Indien wenselijk kon ook langdurig van de nachtopvang gebruik gemaakt worden. Dit laatste was het begin van een bredere 24-uursopvang in de stad met meerdere opvanglocaties. De mate van zelfredzaamheid werd bepalend voor de locatie van tijdelijke opvang.

Vanaf 2020, bij het aanbreken van de covidperiode, is de (nacht)opvang voor dakloze personen blijvend veranderd. Mensen kregen een individuele kamer en er is sindsdien sprake van 24-uursopvang. Het aantal plekken is hierin noodzakelijkerwijs ook uitgebreid.

Vanaf 2021/2022 heeft vanuit de opvangaanbieder uitbreiding plaatsgevonden op het onderdeel interventiewerk. Als er aanmeldingen zijn voor opvang wordt vanuit de aanbieder zoveel mogelijk ondersteuning geboden in de lokale situatie om vertrek van de inwoner uit de eigen omgeving te voorkomen en zo mogelijk het lokale netwerk te benutten en de beschikbare (professionele) ondersteuning aldaar.

We kennen voor de winterperiode een winterregeling, waarin extra opvang voor de zogenaamde buitenslapers en niet-rechthebbenden wordt georganiseerd. Vanaf 2020 is hiervoor een separate locatie beschikbaar gesteld. Echter, het blijkt niet eenvoudig dit elke winterperiode te organiseren; in de afgelopen winterperiode hebben we dan ook als noodvoorziening een tijdelijke slaapboot gehuurd.

Het geheel van al deze ontwikkelingen maakt dat de cijfers uit de laatste 5 jaren niet één op één met elkaar te vergelijken zijn en dat voorzichtigheid geboden is bij het

trekken van conclusies. Toch vinden we het wel waardevol om een aantal zaken nader te duiden:

- We zien dat er van 2018 tot 2021 jaarlijks gemiddeld minder unieke personen in de maatschappelijke opvang verblijven. In 2022 is sprake van een toename. Het is mogelijk dat deze toename in 2022 verband houdt met landelijke veranderingen rondom de coronamaatregelen die in 2022 worden losgelaten i.c.m de winterregeling. Daarnaast is een mogelijke verklaring dat de gemiddelde verblijfsduur per persoon hoger is geworden.
- Door de verandering van nachtopvang naar 24-uursopvang op de locatie op de Schoolstraat in Groningen is er minder uitval en sprake van een gemiddeld langere verblijfsduur op die locatie. Positief daarentegen is dat cliënten meer rust en perspectief ervaren.
- Er is sprake van een toename van het aantal geregistreerde buitenslapers. We vermoeden dat er sprake is van een registratie-effect door de extra inzet op het registreren van buitenslapers gedurende de coronaperiode. Maar we ontvangen ook signalen uit het veld dat deze groep aan het toenemen is. In onze brief *'Evaluatie winterregeling 2022-2023'* wordt hier nader op ingegaan.
- Uitstroom naar zelfstandige huisvesting duurt door de woningcrisis langer, er is minder woningvoorraad en de wachttijd voor een urgentiewoning is dan ook de afgelopen jaren opgelopen.

Welke acties zijn/worden hier op ingezet?

In 2019 werd geconstateerd dat er een toename was van problemen rond het grote aantal dakloze personen en daarmee de uitvoering van de Maatschappelijke opvang. Toentertijd heeft het kabinet ingezet op een brede aanpak van de dakloosheid, ook met inzet van tijdelijke middelen (zgn. Blokhuisgelden). Vanuit het programma BW&O zijn een zestal projecten met incidenteel geld gestart die met name bedoeld zijn om nieuwe ontwikkelingen aan te jagen voor het creëren van voorliggende voorzieningen of ter bevordering van de uitstroomkansen. De meeste projecten lopen nog, succesvolle projecten willen we zo mogelijk in een meer reguliere setting voortzetten.

In 2021 is in samenspraak met vele partners een Leidraad ontwikkeling Maatschappelijke opvang 2021-2023 opgesteld. Vanuit twee sporen wordt nu gewerkt aan een werkagenda.

- Spoor 1 betreft de inzet op preventie. Om te komen tot een meer gerichte en effectieve inzet is door regiogemeenten meegedaan aan de landelijke preventiescan. De uitkomsten geven input voor de individuele en/of gezamenlijke inzet op de werkagenda.
- Spoor 2 betreft de werkagenda naar een vernieuwing van de maatschappelijke opvang. Op dit moment zijn er diverse vormen van opvang in Groningen. In de werkagenda willen we de verschillende vormen van opvang tegen het licht houden op de huidige vraag en inhoudelijke functie; ook in relatie tot elkaar. Meer en meer wordt duidelijk dat niet één oplossing standaard toepasbaar is op iedereen die zich meldt voor Maatschappelijke opvang. Het bieden van passende opvang is mensenwerk en daarmee maatwerk.

In december 2022 is het kabinet gekomen met een nationaal actieplan Dakloosheid; 'Eerst een thuis'. We zorgen nu dat eerdergenoemde leidraad aansluit op dit landelijke actieplan, waarmee we een Groningse werkagenda opstellen die een goede basis vormt voor de invulling van de Maatschappelijk opvang richting 2030.

Volgvel 3

In onze brief 'Evaluatie winterregeling 2022-2023' gaan wij nader in op de winterregeling, actuele ontwikkelingen en inzet op bestaanszekerheid voor de zogeheten 'buitenslapers'.

Toekomst monitoring

Landelijk spelen er een aantal ontwikkelingen rondom de monitoring van dakloosheid. De VNG is samen met coalitiepartners van het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD) *Eerst een thuis* een landelijk dashboard aan het ontwikkelen om de voortgang daarvan op (centrum)gemeenteniveau inzichtelijk te maken. Daarnaast is het CBS in opdracht van het ministerie VWS, samen met de VNG en coalitiepartners van het NAD, een landelijke structuur aan het ontwikkelen voor een landelijke monitor dakloosheid. In het NAD staat beschreven dat ingezet wordt op het hanteren van een brede definitie voor de doelgroep (dreigend) dakloze personen conform de ETHOS Light classificatie (Nb. European Typology of Homelessness and Housing Exclusion). Dit is de Europese definitie van dakloosheid die door de VNG is vertaald naar de Nederlandse context. We zijn vanuit de centrumgemeente Groningen betrokken bij beide werkgroepen. Op dit moment is nog niet bekend hoe de landelijke monitoring er precies uit komt te zien. Gezien al deze ontwikkelingen en het feit dat we vanuit Groningen zelf ook graag goed zicht willen hebben en houden op de doelgroep en de impact van alle (beleid)interventies zijn we voornemens om de Groningse monitor Dakloosheid weer jaarlijks te publiceren.

Vervolg

Indien er vragen zijn over de Monitor Dakloosheid, dan kunnen deze behandeld worden in combinatie met de (evaluatie van de) winterregeling in de beeldvormende sessie van 6 september.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.